

APSIVERŠIAVUSIŲ KARVIŲ SUSIRGIMŲ ĮTAKA KRAUJO BIOCHEMINIAMS RODIKLIAMS, REPRODUKCIJAI IR PRODUKTYVUMUI

Irena Klimienė, Raimundas Mockeliūnas, Vytautas Špakauskas, Jonas Gintautas
Veterinarijos akademija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas
el. paštas: klimienei@yahoo.com

Santrauka. Tyrimo tikslas – įvertinti sveikatingumo po veršiamosios įtaką karvių kraujo serumo bei pieno rodikliams, produktyvumui ir reprodukciniams savybėms. Pagal apsiveršiausių karvių sveikatingumo rezultatus analogų principu sudarytos 6 grupės po 10 karvių: I grupė – kontrolinė (kliniškai sveikos apsiveršiausių); II grupė – pareze po veršiamosios sergančios ir gydomos; III grupė – gimdos uždegimu sergančios ir gydomos; IV grupė – atraminės sistemos ligomis sergančios ir gydomos; V grupė – ketoze sergančios ir gydomos; VI grupė – pareze po apsiveršiamosios su nesikėlimo sindromo komplikacija bei gimdos uždegimu, ketoze sergančios ir gydomos karvės. Tyrimo metu vertinta, kaip kinta įvairūs rodikliai (makroelementų ir fermentų kiekis kraujo serume, pieno ir reprodukciniai) melžiamų karvių organizme. Hipokalcemija ir hipomagnemija nustatyta visų sergančių karvių kraujyje (kalcio 62,4–43,6 proc., magnio 53,6–68,3 proc. fiziologinės normos), padidėja AST (1,7–2,3 karto), ŠF (1,6–8,9 karto), GGT (1,2–4,1 karto), LDH (1,9–2,6 karto) aktyvumas palyginti su kontrolinės grupės karvių. Karvėms susirgus endometritu (III gr.), pareze ir ketoze (VI gr.), mažas kalcio ir magnio kiekis kraujo serume neigiamai koreliuoja su padidėjusiu fermentų kiekiu: Ca ir AST -0,76, Ca ir GGT -0,93, Mg ir LDH -0,70, Mg ir CK -0,59. Tiriamųjų fermentų aktyvumas endometritu (III gr.) ir ketoze (V gr.) sergančių karvių buvo didesnis 2,7–2,5 karto nei kontrolinių. Metabolizmo pakyčiai pirmą mėnesį po veršiamosios lėmė mažesnį pieno kiekį per laktaciją, nei galima būtų tikėtis: per laktaciją gautas pieno kiekis koreliavo su ligos metu nustatytu AST, GGT, LDH kiekiu (-0,61; -0,93; -0,79; $p < 0,001$). Apsiveršiausių karvėms susirgus endometritu, pareze ir ketoze, sutrinka reprodukcija: ilgėja servis periodas: 223,2 d. (II gr.), 468,1 d. (III gr.), 286,3 d. (VI gr.); didėja sėklinimo indeksas – 6,5 (V gr.), 7,5 (II gr.). Po veršiamosios endometritu ir pareze sirgusių karvių medžiagų apykaitos pakitimo požymių liko visą laktacijos periodą: riebalų ir laktozės santykis labiausiai kito II, o ypač III (po veršiamosios – 1,4, per laktaciją – 1,06 ir 1,15) grupės karvių. Susirgimai po veršiamosios daro įtaką pieno SLS. III ir VI grupių karvių piene SLS tūkst./ml kito nuo 995 iki 1959 po veršiamosios, per visą laktaciją – 778–1791 tūkst./ml ir 2,7–5,6 karto buvo didesnis nei kontrolinių.

Raktažodžiai: karvė, kraujo serumas, fermentai, pieno sudėtis.